

Λίστα Ψαραύτη

Η Χιόνα

Εικ. Μ. Τσαφάντακη

Πατάκης, Αθήνα 2013

Η συγγραφέας ανήκει στους καταξιωμένους συγγραφείς της παιδικής/εφηβικής λογοτεχνίας. Γνωρίζει καλά την τέχνη της μυθοπλασίας και την τέχνη του να κεντρίζει το ενδιαφέρον των αναγνωστών της. Με λόγο πειστικό, απλή και λιτή έκφραση, στο νέο της βιβλίο ξετυλίγει μια ιστορία που ξεχειλίζει από τρυφερότητα απέναντι στον ήρωα που «κακοποιήθηκε» τόσο στα κλασσικά όπως χαρακτηρίζονται παραμύθια, αφού του αποδόθηκε ο ρόλος του κακού, όσο και στα σύγχρονα νεωτερικά κείμενα, που στο πνεύμα της διακειμενικότητας και στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος, προσπάθησαν να αλλάξουν το προφίλ του λύκου, σε βαθμό να του αλλάξουν και τη φύση του, δηλαδή να τον μετατρέψουν σε χορτοφάγο. Στόχος αυτών των κειμένων ήταν να αντιστρέψουν την εικόνα του κακού λύκου, να αλλάξουν το στερεότυπο προκειμένου να αλλάξει και η πρόθεση του ανθρώπου απέναντί του και οι νέοι αναγνώστες να υιοθετήσουν μια στάση προστασίας απέναντί του, αφού σήμερα ο λύκος ανήκει στα ζώα που χαρακτηρίζονται «υπό εξαφάνιση». Η Χιόνα της Λίτσας Ψαραύτη είναι τόσο καλογραμμένο κείμενο που αναδύει με αυθόρμητο τρόπο τη σχέση φιλίας ανάμεσα στον άνθρωπο και στη φύση, στα ζώα, στο λύκο. Απουσιάζει κάθε νύξη επιβεβλημένης προστασίας προς τον « άγριο» και «κακό» λύκο. Η μικρή Μαρίνα, περνώντας τις διακοπές της στο χωριό στο σπίτι των παππούδων της που είναι έξω από τον οικισμό, λίγο πριν το δάσος, έχει μια απαγόρευση: να μην πλησιάσει το δάσος που κρύβει τόσο άγρια ζώα, και κυρίως το αγριότερο που είναι ο λύκος. Μα η Μαρίνα, όπως και η Χρυσομαλλούσα, όπως και κάθε παιδί τολμά την απαγόρευση. Μπαίνει κρυφά στο δάσος και όταν γυρίζει έχει στην αγκαλιά της ένα τραυματισμένο κουταβάκι που θ'απονομάσει Χιόνα. Παρόλες τις αντιρρήσεις του παππού καταφέρνει να το κρατήσει, και να του προσφέρει τροφή και φροντίδα μέχρι που έγινε δυο μηνών. Ένας φίλος του παππού της θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για λύκο και όχι σκύλο και έτσι η Μαρίνα θα δεχτεί πιέσεις να εγκαταλείψει το λυκάκι. Η φύση όμως λειτουργεί αυθόρμητα και έτσι μια νύχτα θα δημιουργηθούν εκείνες οι συνθήκες που θα δείξουν στη Μαρίνα ότι είναι η καταλληλότερη στιγμή να οδηγήσει το λυκάκι στο δάσος. Ο καιρός περνάει, η Μαρίνα επιστρέφει ξανά στο σπίτι των παππούδων της και ένα βράδυ που το χιόνι πέφτει πυκνό, από ένα έντονο συναίσθημα θα οδηγηθεί στο δάσος, όπου και θα συμβεί το θαύμα. Θα συναντηθεί με τη Χιόνα και θα θαυμάσει την εξέλιξη της φύσης. Η ιστορία, με έντονο ιδεολογικό φορτίο, απομυθοποιεί τον ρόλο του «κακού» λύκου και δίχως καμία διδαχή έστω και καλυμμένη, αποκαλύπτει ότι υπάρχει πάντα και μια άλλη πλευρά των πραγμάτων. Ο αναγνώστης, με τέτοια κείμενα οξύνει την κριτική του ικανότητα και σκέψη, οδηγείται δια της δύναμης της λογοτεχνίας σε διαπιστώσεις χωρίς τις συνήθεις παιδαγωγικές επισημάνσεις. Το κείμενο θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποκαλύπτει ότι οι συνθήκες είναι εκείνες που διαμορφώνουν τα χαρακτηριστικά κάποιου και ότι εφόσον αυτές διαφοροποιηθούν είναι δυνατόν να διαφοροποιηθούν και βασικά χαρακτηριστικά ενός χαρακτήρα. Ας σημειωθεί πάντως ότι στα λαϊκά παραμύθια τίποτα δεν είναι όπως φαίνεται και ότι το στοιχείο του συμβολισμού είναι τόσο καθοριστικό που ο κακός λύκος επί παραδείγματι, δεν αφορά στο ζώο λύκο, αλλά σε μορφές εξουσίας κ.λπ.

Η Χιόνα είναι ένα βιβλίο που θα το αγαπήσουν εξ ίσου οι μικροί και οι μεγάλοι αναγνώστες για τον αυθεντικό αφηγηματικό τρόπο του.

Τσιλιμένη Τασούλα,

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΠΤΠΕ, Παν. Θεσσαλίας